

Усна народна творчість. Родинно-побутові пісні “ Місяць на небі, зіроньки сяють”, “ Цвіте терен, цвіте терен”.

Шановні учні, особливо щедрий пласт фольклору становлять родинно-побутові пісні. Це лірично-музичні твори, що розкривають перед нами світ особистих переживань людини. За тематикою родинно-побутові пісні поділяють на три великі групи: пісні про родинне життя; пісні про трагічні сімейні обставини (сирітські, удовині); пісні про кохання.

« Місяць на небі, зіроньки сяють» (паспорт).

Автор – невідомий (народна пісня)

Рік написання – невідомий

Рід літератури – лірика

Жанр – пісня (родинно-побутова)

Вид лірики – інтимна

Тема: оспівування палкого кохання козака до дівчини.

Ідея: возвеличення щирого почуття, яке не розлучить героїв за будь-яких обставин.

Основна думка: Як ми любились та й розійшлися, / Тепер зійшлися навіки знов.

Провідний мотив пісні “Місяць на небі зіроньки сяють” є торжество кохання, попри тимчасову розлуку молодої пари.

Художні засоби “Місяць на небі, зіроньки сяють” Пісня ніжна, лагідна, з багатьма пестливими словами, повторами, порівняннями та епітетами, наприклад: Метафори: «серденько мре», «очі вкоротили вік», «очі навчилися зводити людей».

Епітет: «пісня люба... мила», «очі дівочі темні... ясні».

Повтори: «...очі, очі, очі...».

Порівняння: «темні, як нічка», «ясні, як день».

Звертання: «Ви ж мені, очі...».

Настрій – сумний

Пісня “Місяць на небі, зіроньки сяють” починається романтичним пейзажем, у якому є народні символи: хлопець-місяць, козак; зоря – дівчина, красуня. Човен у творі символізує життєву дорогу.

У пісні описана чудова картина розмови сердець двох закоханих. Дівчина співає, пливучи в човнику місячної ночі, козак це чує, і його серце завмирає від радості й щастя, він сподівається, що його почуття взаємні. Кажуть, що очі — дзеркало душі. Отже, саме вони «звели з розуму» парубка.

Джерело: <https://dovidka.biz.ua/misyats-na-nebi-zironki-syayut-analiz>

« Цвіте терен, цвіте терен»

Автор – невідомий. Це народна пісня

Рік написання – невідомий

Рід літератури – лірика

Жанр: пісня (родинно-побутова)

Вид лірики – інтимна лірика.

Тема: оспівування страждань дівчини через те, що «миленький поїхав іншої шукати».

Ідея: засудження зради у палкому коханні.

Основна думка: Хто з любов'ю не знається, / Той горя не знає.

Провідний мотив пісні — нерозділене кохання, адже милий поїхав „іншої шукати“.

Художні засоби “Цвіте терен, цвіте терен”

Пісня має характерні ознаки фольклору — повтори, звертання, риторичні питання, зменшувально-пестливі слова.

Повтори: «Цвіте терен», «нехай їде», «очі, мої».

Метафори: «Очі не дрімали», «очі наробили», «очі полюбили».

Риторичні запитання: Що ви наробили / Що всі люди обминали, / А ви полюбили?

Звертання: Очі мої, очі мої, / Що ви наробили...

Пестливі слова – молоденька, вечероньки, нічки, кріселечко, миленький.

Терен — символічна рослина і в літературі, і у фольклорі. Це символ перешкод, страждання. Дівчина полюбила того, хто, можливо, не вартий її кохання, бо поїхав «іної шукати». А може, це тільки ревності, і дівчина вірить, виглядає милого. Любов — це віра й надія, щастя й нещастя, і хоч у пісні співається, що «хто з любов'ю не знається, той горя не знає», усе ж без любові, навіть нерозділеної, людині не можна, вона не пізнає справжнього щастя.

Джерело: <https://dovidka.biz.ua/tsvite-teren-tsvite-teren-analiz>

Домашнє завдання. Словесно домалуйте пейзаж, використавши рядки з пісні « Місяць на небі, зіроньки сяють». Проаналізуйте, як пестливі слова пісні « Цвіте терен, цвіте терен» впливають на слухача, які емоції вони викликають.